NORAKSTS
Lieta Nr.A42609607
(A-3177-08/2)

SPRIEDUMS
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2008.gada 7.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis M.Mednis
piedaloties pieteicēja *J.G.* pilnvarotajai pārstāvei *L.M.S.*, atbildētāja Līvbērzes pagasta pašvaldības pusē pieaicinātās Līvbērzes pagasta padomes pilnvarotajām pārstāvēm Ilzei Zeimulei-Stepanovai, Ingai Armonai un Ilzei Vītolai, atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātā Valsts zemes dienesta pilnvarotajam pārstāvim Jānim Kaudzem,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *J.G.* pieteikuma par Līvbērzes pagasta padomes 2007.gada 14.jūnija lēmuma Nr.1-18/585 atcelšanu un materiālo zaudējumu Ls 10135,24 apmērā un morālo zaudējumu Ls 3000 apmērā atlīdzinājumu, kā arī Līvbērzes pagasta padomes 2001.gada 24.janvāra lēmuma Nr.1 atzīšanu par spēkā neesošu, un tiesa konstatēja sekojošo.

Aprakstošā daļa

[1] 1992.gada 17.martā ar Jelgavas rajona Līvbērzes pagasta tautas deputātu padomes 20.sasaukuma 16.sesijas lēmumu „Par zemes piešķiršanu lietošanā" piešķirts pastāvīgā lietošanā un 1995.gada 13.decembrī ar Zemes komisijas lēmumu (sēdes protokols Nr.15, 1.46§) piešķirts īpašumā par samaksu *A.A.* (turpmāk arī – trešā persona) dārzkopības sabiedrībā (turpmāk – d/s) „Ziedonis" individuālā augļu dārza 304. zemes nogabals 0,071 ha platībā (turpmāk arī – Zemesgabals).

2000.gada 27.decembrī ar Līvbērzes pagasta padomes (turpmāk arī – atbildētājs jeb Padome) lēmumu (sēdes protokols Nr.12, 6§) 6.9. „Dārzkopības sabiedrība „Ziedonis" – par zemes lietošanas tiesību anulēšanu *A.A.*", trešajai personai Zemesgabals atsavināts un ieskaitīts brīvajā valstij piekrītošajā zemē.

Ar Padomes 2001.gada 24.janvāra lēmumu (sēdes protokols Nr.1, 4.§) „Par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā" (turpmāk arī – Lēmums, lietas 18.lp.), Zemesgabals piešķirts pastāvīgā lietošanā *J.G.* (turpmāk arī – pieteicējs).

2006.gada 8.maijā pieteicējs Valsts zemes dienesta (turpmāk arī – VZD) Zemgales reģionālajā nodaļā (turpmāk arī – ZRN) iesniedza Zemesgabala izpirkšanas pieprasījumu, uz kuru 2006.gada 22.maijā ar VZD ZRN Jelgavas biroja lēmumu Nr.305/1.22.2 „Par atteikumu iegūt zemi īpašumā" pieteicējam atteikts (lietas 19.lp.).

2006.gada 18.maijā kā Zemesgabala īpašniece Līvbērzes pagasta zemesgrāmatā reģistrēta trešā persona un 2006.gada 21.novembrī – *I.T.*

2006.gada 19.jūnijā pieteicējs vērsās Padomē ar iesniegumu par zaudējumu 10135,24 Ls apmērā un morālā kaitējuma 2000 Ls apmērā atlīdzināšanu, uz ko viņš 2006.gada 7.augustā saņēma Padomes 2006.gada 3.augusta atbildi Nr.1018/712, ka jautājums risināms tiesvedības kārtībā. Pieteicējs iesniedz pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, kura

2006.gada 16.oktobrī pieņēma lēmumu lietā Nr.A8106906 (lietas 23.-26.lp.), ka atlīdzinājuma prasījums ir sekundārs prasījums un pieņemams tikai tad, ja ierosināta lieta par administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu, vienlaicīgi norādot, ka pieteicējam jāvēršas Padomē ar iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna, lūdzot atzīt par spēkā neesošu Lēmumu.

2006.gada 9.oktobrī pieteicējs parakstīja un 2006.gada 13.novembrī nosūtīja Padomei iesniegumu (lietas 14.-17.lp.) par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna, Lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža, zaudējumu 10135,24 Ls un morālā kaitējuma 2000 Ls, kopā 12135,24 Ls atlīdzināšanu. Uz pieteicēja iesniegumu ar Padomes priekšsēdētāja vietnieces 2007.gada 14.jūnija lēmumu Nr.1-18/585 (lietas 10.lp.) kā izlīgums piedāvāts pieteicējam iznomāt zemes gabalu Līvbērzes pagastā (kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*).

[2] 2007.gada 19.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums (lietas 3.-8.lp.), kurā lūgts atcelt Padomes 2007.gada 14.jūnija lēmumu Nr.1-18/585; atzīt par spēkā neesošu Lēmumu, piedzīt no Padomes atlīdzinājumu par materiālo zaudējumu Ls 10135,24 apmērā un morālo kaitējumu Ls 3000 apmērā. 2007.gada 18.septembrī ierosināta lieta (lietas 2.lp.), atbildētāja Līvbērzes pagasta pašvaldības pusē pieaicināta Padome, 2007.gada 22.novembrī līdzatbildētāja Latvijas republikas pusē pieaicināts VZD, un kā trešā persona atbildētāja pusē pieaicināta *A.A.*

[3] Pieteikumā norādīts:

[3.1] Uz 2006.gada 13.novembra iesniegumu pieteicējs saņēma Padomes 2007.gada (vēstulē kļūdaini norādīts 2001.gads) 23.janvāra vēstuli Nr.1-18/82, ka iesniegums 2007.gada 8.janvārī nodots izskatīšanai pagasta padomes juristei, kā arī VZD ZRN nosūtīts pieprasījums un notiek lietas izskatīšana.

[3.2] Pieteicējam bija tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu normatīvajos aktos noteiktajos termiņos, kas tika pārkāptas (no novembra līdz janvāra sākumam no pašvaldības nekādu informāciju nav saņēmis), bet pieteicējs uzskatīja par labāku sagaidīt Padomes lēmumu. Nākamā informācija par pieteicēja iesnieguma izskatīšanu saņemta no Padomes 2007.gada 9.martā, informējot pieteicēju par to, ka viņa iesniegums tiks izskatīts pašvaldības 2007.gada 22.marta sēdē.

[3.3] Pieteicējs ar Padomes 2007.gada 24.maija vēstuli Nr. 1-18/483 uzaicināts uz Padomi un Padomes sanāksmē pieteicējam paskaidrots, ka Padome nav vainojama situācijā, kad Zemesgabalu piešķirts vienlaicīgi pieteicējam un trešajai personai.

Kad pieteicējs interesējās par to, vai pašvaldība domā atzīt par spēkā neesošu savu 2001.gada 24.janvāra lēmumu Nr. l, tad saņēma mutisku atbildi, ka šo Lēmumu nav iespējams izpildīt, bet pašvaldība to neatcels, jo tādējādi tā atzītu savu vainu šajā situācijā. Pašvaldība var piedāvāt iznomāt līdzvērtīgu zemes gabalu.

2007.gada 16.jūnijā pieteicējs saņēma Padomes 2007.gada 14.jūnija vēstuli Nr.1-18/585, kurā viņam kā izlīgums piedāvāts iznomāt zemes gabalu Līvbērzes pagastā ar kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*.

Pašvaldības 2007.gada 14.jūnija vēstule Nr.1-18/585 ir galējais noregulējums attiecībā uz pieteicēja 2006.gada 9.novembra (iesniegumā kļūdaini norādīts oktobris) iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna, administratīvā akta atzīšanu par spēkā neesošu un zaudējumu, kā arī morālā kaitējuma atlīdzināšanu, tā ir administratīvais akts, būtiski skar

pieteicēja kā adresāta tiesības un tiesiskās intereses.
[3.4] Pieteicējs uzskata, ka tiesību aizskārums izpaužas šādi:
[3.4.1] Padomes 2007.gada 14.jūnija vēstule Nr.1-18/585 nav noformēta kā administratīvais akts saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī – APL) 67.panta otrās daļas nosacījumiem. Pieteicējam nav izprotams, kāpēc viņam tiek piedāvāts neizdevīgākās nomas tiesības uz zemes gabalu, kuru, iespējams, nākotnē varēs iegūt īpašumā, maksājot par to tirgus cenu, nevis atlīdzināta tirgus vērtība par Zemesgabalu, kuru pašvaldības kļūdas dēļ nevarēja iegūt īpašumā par sertifikātiem.
[3.4.2] Padomes 2007.gada 14.jūnija vēstule Nr.1-18/585 neietver informāciju par 2006.gada 9.novembra iesnieguma izskatīšanu pēc būtības, pašvaldība nav pieņēmusi lēmumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna; nav pieņemts lēmums, vai Lēmums tiek atzīts par spēkā neesošu; nav izlemts jautājums par pieprasīto zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.
[3.4.3] Padome, lēmumu pieņemot 7 mēnešus pēc iesnieguma saņemšanas, kā arī rezultātā nedodot tiešas atbildes uz pieteicēja prasījumiem, rīkojusies pretēji pieteicēja normatīvajos aktos aizsargātajām tiesībām saņemt atbildi pēc būtības uz iesniegumu.
[3.5] Papildus pieteicējs norāda, ka saņemot no VZD ZRN 2006.gada 22.maija lēmumu Nr. 305/1.22.2. ,,Par atteikumu iegūt zemi īpašumā", viņš izdarījis secinājumu, ka viņa tiesību ierobežojumam un ar to saistītajiem zaudējumiem un morālajam kaitējumam par cēloni ir prettiesisks Padomes administratīvais akts, par kura prettiesiskumu uzzināja, saņemot iepriekš minēto lēmumu Nr.305/1.22.2.

Ar Lēmumu pieteicējam no brīvās valstij piekrītošās zemes pastāvīgā lietošanā piešķirts Zemesgabals. Pieteicējs pēc Lēmuma saņemšanas uzsāka likumā ,,Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" noteikto zemes lietotāja tiesību un pienākumu realizāciju - kopš 2001.gada 12.jūnija sāka maksāt d/s ,,Ziedonis" par dārzu, samaksājot arī parādu kopš 1996.gada. Šajos maksājumos ietilpa arī zemes (nekustamā īpašuma) nodoklis (likuma ,,Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 30.panta 11.punkts). Ne no d/s ,,Ziedonis", ne Padomes pieteicējs nesaņēma informāciju, ka veiktie maksājumi nebūtu pieņemti vai tiktu maksāti nepamatoti.

Kopš 2001.gada pieteicējs veicis arī Zemesgabala apsaimniekošanu. Saskaņā ar likuma ,,Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 33.panta nosacījumiem no pašvaldības puses zemes lietošanas tiesības uz Zemesgabalu netika izbeigtas, pie tam no d/s ,,Ziedonis" valdes 2006.gada 5.janvārī pieteicējs saņēma Padomes 2006.gada 2.janvāra informatīvo vēstuli Nr.1-24/7, ka līdz 2006.gada 31.augustam jāiesniedz privatizācijas ierosinājums VZD, kas neradīja šaubas par pieteicēja lietošanas tiesību spēkā esamību.
[3.6] 2006.gada 8.maijā pieteicējs griezās VZD ZRN ar zemes izpirkšanas pieprasījumu viņam lietošanā piešķirtajam Zemesgabalam.

Saskaņā ar likuma ,,Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 4.pantu, zemes privatizācijas veidi ir: 1) zemes īpašuma tiesību atjaunošana bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem; 2) zemes īpašuma tiesību piešķiršana par samaksu Latvijas Republikas pilsoņiem. Pieteicējs uzskata, ka uz viņu būtu attiecināms otrais gadījums, jo viņš neesot ne Zemesgabala bijušais īpašnieks, ne mantinieks.

Likuma ,,Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 15.pants nosaka, ka zemi var piešķirt īpašumā par samaksu Latvijas Republikas pilsoņiem, kuriem tā piešķirta pastāvīgā

lietošanā, ja viņi pilda likumā noteiktos zemes lietotāju pienākumus un uz šo zemi saskaņā ar šā likuma 6.pantu nav atjaunotas bijušo zemes īpašnieku vai viņu mantinieku zemes īpašuma tiesības. Pieteicējs uzskatīja, ka ir visi priekšnoteikumi, lai viņš saņemtu Zemesgabalu īpašumā par samaksu.

Par to, vai trešajai personai Zemesgabala lietošanas tiesības izbeigtas saskaņā ar likuma ,,Par zemes lietošanu un zemes ierīcību" 33.pantu, pieteicējam informācijas nebija, bet viņš pieņēma, ka šāds lēmums ir pieņemts, jo pretējā gadījumā 2001.gada 24.janvārī nebūtu pieņemts lēmums par Zemesgabala piešķiršanu pastāvīgā lietošanā pieteicējam. Par to, ka šāds lēmums tiešām pieņemts 2000.gada 25.jūlijā (protokols Nr.7 8.§), pieteicējs uzzināja, ierodoties Padomē uz sanāksmi.

Padomes 2000.gada 25.jūlija lēmums vērsts uz trešajai personai piešķirtā Zemesgabala platībā atsavināšanu un ieskaitīšanu brīvajās valstij piekrītošajās zemēs. Neskatoties uz lietošanas tiesību atsavināšanu trešajai personai, joprojām spēkā Līvbērzes pagasta zemes komisijas 1995.gada 13.decembra sēdes lēmums (protokols Nr.15) par Zemesgabala piešķiršanu īpašumā par samaksu trešajai personai. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka lietošanas tiesības trešajai personai uz Zemesgabalu saglabājās arī pēc Padomes 2000.gada 25.jūlijā lēmuma pieņemšanas.

[3.7] Situācija, kad viens zemes gabals vienlaicīgi ir lietošanā divām personām, ir prettiesiska un šajā gadījumā pieteicēja tiesiskās intereses ir aizskartas tādējādi, ka viņam ir liegta iespēja iegūt šo dārzu īpašumā par sertifikātiem.

Pieteicējs uzskata, ka attiecībā uz viņu pārkāpts tiesiskās paļāvības princips, jo viņš paļāvies uz to, ka pašvaldības rīcība ir tiesiska, bet pašvaldības pieļautās kļūdas rezultātā viņam radīti gan materiālie zaudējumi, gan morālais kaitējums.

[3.8] Trešā persona savas īpašuma tiesības 2006.gada 18.maijā uz Zemesgabalu nostiprināja Zemgales apgabaltiesas Jelgavas zemesgrāmatas nodaļas Līvbērzes pagasta zemesgrāmatā (nodalījuma folijas Nr.100000220383). Tas pieteicējam kļuva zināms 2006.gada pavasarī, kad viņš konstatēja, ka Zemesgabalā notiek stādīšanas un sēšanas darbi bez viņa ziņas, vienlaicīgi uzzināja, ka trešā persona Zemesgabalu jau ir pārdevusi citām personām.

[3.9] Ar Padomes Lēmumu pieteicējam ir radītas šādas nelabvēlīgas sekas:

[3.9.1] maksājumi par Zemesgabalu kopš 2001.gada par kopējo summu 135,24 Ls (kvītis Nr. 197 (12.06.2001.); Nr.262 (10.07.2001.); Nr.330 (09.10.2001.); Nr.23 (12.02.2002.); Nr.288 (20.08.2002.); Nr.289 (20.08.2002.); Nr.335 (26.10.2004.); Nr.336 (26.10.2004.); Nr.337 (26.10.2004.)), kas sastāda daļu no mantiskā zaudējuma;

[3.9.2] neiegūtā peļņa, ja pats būtu varējis pārdot Zemesgabalu - l0000 Ls;

[3.9.3] morālais kaitējums, par to, ka pieteicējam lietojumā piešķirtajā Zemesgabalā saimnieko citi cilvēki, un pieteicēja ieguldītais darbs bijis lieks, kā arī Padomes pārkāpumi attiecībā uz pieteicēja tiesību un tiesisko interešu aizsardzību pašvaldībā - 3000 Ls.

[4] Padome paskaidrojumos tiesai (lietas 38.-40.lp.) pieteikumu neatzīst un papildus norāda, ka trešajai personai trīs mēnešu laikā pēc lēmuma saņemšanas par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu bija jānoslēdz zemes izpirkuma līgums ar Valsts zemes banku saskaņā ar LR Ministru Padomes 1993. gada 10. februāra lēmumu Nr.66 ,,Kārtība kādā aprēķināma samaksa un veicami maksājumi par īpašumā piešķirto zemi lauku apvidos". Padomei nebija informācija par to, vai trešā persona ir noslēgusi izpirkuma līgumu likuma noteiktā kārtībā, un to nav iespējams saņemt arī no VZD ZRN, jo ,,Valsts zemes banka" (,,Latvijas Hipotēku un

zemes banka") to nesniedz.

2000.gada 18.jūlijā d/s „Ziedonis" sēdē tika pieņemts lēmums atskaitīt no sabiedrības biedru skaita trešo personu. Valde lūdza Padomei lietošanas tiesības uz Zemesgabalu piešķirt pieteicējam.

Padome, 2000.gada 25.jūlija sēdē nolemjot atsavināt trešajai personai pastāvīgā lietošanā piešķirto Zemesgabalu un ieskaitīt Zemesgabalu brīvajās valstij piekrītošajās zemēs, neatcēla Līvbērzes pagasta zemes komisijas 1995. gada 13.decembra sēdes lēmumu (protokols Nr. 15) par Zemesgabala piešķiršanu īpašumā par samaksu trešajai personai, jo ņemot vērā Ministru Padomes 1993. gada 10. februāra lēmumu Nr. 66 „Kārtība kādā aprēķināma samaksa un veicami maksājumi par īpašumā piešķirto zemi lauku apvidos", ja izpirkšanas līgums zemes ieguvēja vainas dēļ nav noslēgts termiņā, lēmums par zemes piešķiršanu īpašumā zaudē spēku. Ņemot vērā d/s „Ziedonis" informāciju, ka trešā persona neveic nekādas darbības mazdārziņā, kā arī nemaksā paredzētos maksājumus, un VZD neapstiprināja, vai šāds līgums ir noslēgts, Padome pieņēma, ka trešā persona zaudējusi tiesības izpirkt Zemesgabalu, kas piešķirts īpašumā par samaksu.

2000.gada vasarā trešajai personai nosūtīts Padomes lēmums par viņai pastāvīgā lietošanā piešķirtā zemes gabala ar kadastra Nr. */dzēsts kadastra numurs/* atsavināšanu. Nav ziņu vai trešā persona ir saņēmusi izsūtīto lēmumu, jo saskaņā ar Padomes lietu nomenklatūru, šāda veida dokumentus uzglabā piecus gadus.

2001.gada 24.janvārī Padome nolēma piešķirt lietošanas tiesības uz Zemesgabalu pieteicējam. Pieteicēja iebildumi par Zemesgabala piešķiršanu patstāvīgā lietošanā divām personām vienlaicīgi ir nepatiesi, jo trešajai personai Zemesgabals atsavināts jau 2000. gadā.

2006.gada 5.maijā Padome saņēma no trešās personas pārstāves lūgumu atcelt 2001. gada 24. janvārī pieņemto lēmumu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā pieteicējam, lai trešā persona varētu pabeigt iesākto privatizācijas procesu un ierakstīt Zemesgabalu zemesgrāmatā.

2006.gada 18.maijā trešā persona nostiprināja savas īpašuma tiesības uz Zemesgabalu zemesgrāmatā. VZD datu bāzē jaunā dārza Nr.304 īpašniece *I.T.* uzrādīta ar 2007.gada 7.februāri.

2006.gada 13. novembrī Padome saņēma pieteicēja iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna, administratīvā akta atzīšanu par spēkā neesošu un zaudējumu, kā arī morālo kaitējumu atlīdzināšanu Ls 12 135,24 apmērā.

2007.gada 23.janvārī pieteicējam nosūtīta vēstule Nr.1-18/82, ka iesniegums 2007. gada 8. janvārī nodots izskatīšanai Padomes juristei, kā arī VZD ZRN nosūtīts pieprasījums un notiek lietas izskatīšana. Pēc rakstisku atbilžu saņemšanas, Padome mutiski apsprieda izveidojušos situāciju ar VZD ZRN, kuri atzina, ka gadījumā, ja VZD datu bāze būtu savlaicīgi sakārtota, kā arī, ja pieteicējs būtu vērsies VZD ātrāk, tad viņš būtu saņēmis atļauju privatizēt lietošanā piešķirto Zemesgabalu.

2007.gada marta komiteju sēdēs pagasta padomes deputāti tika iepazīstināti ar saņemto rakstisko un mutisko VZD ZRN informāciju, un ieteica ar pieteicēju vienoties par izlīgumu, piedāvājot viņam iznomāt līdzvērtīgu zemes gabalu.

2007. gada 24. maijā nosūtīta vēstule, uzaicinot pieteicēju uz pārrunām viņam izdevīgā laikā. 2007.gada 7.jūnija pārrunās ar pieteicēju un viņa pilnvaroto personu noskaidrojās, ka viņi nav zinājuši visus lietas apstākļus, ko Padome iesniegusi tiesai - sēdēs lēmumu izrakstu

par 2000. gada 25. jūlijā trešajai personai atņemtajām zemes lietošanas tiesībām, un to, ka VZD datu bāzē uz 2006. gada 12. oktobrī pieteicējs ir norādīts kā Zemesgabala īpašnieks. Pārrunu laikā pieteicējam kā izlīgums piedāvāts nomāt citu zemes gabalu. Padome apņēmās nosūtīt rakstisku piedāvājumu iznomāt pieteicējam zemes gabalu ar kadastra Nr. */dzēsts kadastra numurs/,* par ko 2007. gada 14. jūnijā pieteicējam nosūtīta vēstule Nr. 1-18/585. 2007.gada 23.jūlijā Padome saņēma atbildes vēstuli no pieteicēja, kurā viņš atsakās pieņemt Padomes piedāvājumu.

Padome iebilst pret administratīvās lietas ierosināšanu, jo pieteikumā minēts Padomes 2007.gada 14.jūnija lēmums Nr.1-18/585, bet saskaņā ar pielikumā norādīto, minētais dokuments ir vēstule, nevis Padomes izdots administratīvais akts.

Padome nevar būt vienīgais atbildētājs lietā, jo ir saņēmusi pretrunīgu informāciju no VZD puses, kā arī tās rīcībā nav pieejama informācija par trešās personas darbībām sakarā ar Zemesgabala privatizācijas procesa uzsākšanu.

[5] Atbildētājs, VZD paskaidrojumos tiesai (lietas 54.-56.lp.) pieteikumu neatzīst un norāda, ka VZD ZRN Jelgavas birojs 2006.gada 22.maijā pieņemot lēmumu Nr.305/1.22.2 „Par atteikumu iegūt zemi īpašumā", pamatojoties uz 2006.gada 8.maijā pieteicēja iesniegto zemes izpirkšanas pieprasījumu (Nr.9329), atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk arī – NĪVKIS) reģistrētajiem datiem konstatēja, ka īpašuma tiesības uz pieteicēja izpirkšanai pieprasīto Zemesgabalu 2006.gada 18.maijā nostiprinātas zemesgrāmatā uz trešās personas vārda.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.641 „Lauku zemes izpirkšanas reģistra noteikumi" (turpmāk - Noteikumi) 4.punktu lauku apvidus zemes pastāvīgais lietotājs, kuram zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā un kurš līdz 2005.gada 1.septembrim nav ieguvis to īpašumā, līdz 2006.gada 31.augustam iesniedz VZD zemes izpirkšanas pieprasījumu.

Atbilstoši Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 23 .panta pirmajai daļai, lauku apvidus zemes pastāvīgie lietotāji līdz pabeigšanas datumam iesniedz zemes izpirkšanas pieprasījumus VZD reģionālajai nodaļai, kas pārbauda zemes pieprasītāja tiesības iegūt zemi īpašumā un divu nedēļu laikā paziņo viņam par tiesībām zemi izpirkt vai par atteikumu iegūt zemi īpašumā. Ja zemes pieprasītājam ir tiesības zemi izpirkt, VZD iekļauj šo zemes izpirkšanas pieprasījumu Lauku zemes izpirkšanas reģistrā.

Pamatojoties uz Noteikumu 17.punktu, VZD ZRN saskaņā ar Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 23.panta pirmo daļu pārbauda iesniegtajā pieprasījumā norādīto ziņu (ziņas par zemes vienību (kadastra apzīmējums un platība) un ziņas par lietotāju) atbilstību NĪVKIS datiem, lai pārliecinātos, ka attiecīgā zemes vienība ir reģistrēta NĪVKIS un neatrodas citas personas īpašumā, valdījumā vai lietojumā.

Ievērojot minētos apstākļus un normas, VZD ZRN Jelgavas birojs 2006.gada 22.maijā pieņēma lēmumu Nr.305/1.22.2 „Par atteikumu iegūt zemi īpašumā". VZD ZRN Jelgavas biroja 2006.gada 22.maija lēmums Nr.305/1.22,2 „Par atteikumu iegūt zemi īpašumā" nav pārsūdzēts likumā noteiktajā kārtībā. Pieteikumā nav pretenzijas pret VZD, tāpēc tiesa nepamatoti pieaicinājusi lietā VZD kā līdzatbildētāju.

[6] Trešā persona paskaidrojumus tiesai nav sniegusi.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve pieteikumā ietverto prasījumu uzturēja ar pieteikumā norādītājiem motīviem. Pieteicēja pārstāve paskaidroja, ka šajā lietā nepārsūdz ar VZD ZRN Jelgavas biroja 2006.gada 22.maija lēmumu Nr.305/1.22.2 „Par atteikumu iegūt zemi īpašumā" (lietas 19.lp.), jo uzskata to par pamatotu, sakarā ar citu personu īpašuma tiesību uz Zemesgabalu nostiprināšanu zemesgrāmatā.
[8] Padomes pilnvarotās pārstāves pieteikumu neatzina ar paskaidrojumā minētajiem motīviem un papildus paskaidroja, ka Lēmums laicīgi nosūtīts VZD.
[9] VZD pārstāvis pieteikumu neatzina ar paskaidrojumā minētajiem motīviem.
[10] Trešā persona uz tiesas sēdi, par kuru tai pienācīgi paziņots, nav ieradusies un nav paziņojusi tiesai neierašanās iemeslu.

Motīvu daļa

[11] Uzklausot dalībniekus un pārbaudot lietas materiālus, tiesa secina, ka pieteikums daļā ir noraidāms, bet daļā tiesvedība izbeidzama turpmāk minēto iemeslu dēļ.
[12] Vispirms tiesa noskaidro pieteicēja prasījumus:
[12.1] pieteikumā (lietas 3.-8.lp.) lūgts atcelt Padomes 2007.gada 14.jūnija lēmumu Nr.1-18/585; uzsākt no jauna administratīvo procesu un atzīt par spēkā neesošu Lēmumu, piedzīt no Padomes atlīdzinājumu par materiālo zaudējumu Ls 10135,24 apmērā un morālo kaitējumu Ls 3000 apmērā.
[12.2] Pieteicējs Padomei 2006.gada 13.novembrī ar iesniegumu (lietas 14.-17.lp.) prasīja un attiecīgi tiesā prasa uzlikt par pienākumu Padomei izdot divus administratīvos aktus:
[12.2.1] uzsākt no jauna administratīvo procesu un atzīt par spēkā neesošu Padomes Lēmumu (lietas 18.lp.), ar kuru Zemesgabals piešķirts pastāvīgā lietošanā pieteicējam;
[12.2.2] atlīdzināt pieteicējam zaudējumus un kaitējumu par Zemesgabalu.
[13] Tiesa atzīst par pamatotu VZD paskaidrojumā norādīto, ka pieteikumā nav pretenziju pret VZD, tomēr konstatē, ka pieteikumam pievienotajos dokumentos bija pretenzijas pret VZD un tiesai bija pamats pieaicināt lietā VZD kā līdzatbildētāju, jo saskaņā ar APL 145.panta otrās daļas 2.punktu pieteicējam ir tiesības, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, rakstveidā grozīt pieteikuma pamatu vai priekšmetu, kā arī prasījuma apmēru.

Šajā lietā tiesai bija svarīgi noskaidrot, vai pieteicējs vēlas lietot Zemesgabalu. Tā kā Padome pieteicējam Zemesgabalu piešķīrusi lietošanā ar Lēmumu un Lēmumu nav atcēlusi, tad pieteicējam nelabvēlīgais administratīvais akts, ar kuru noraidītas pieteicēja tiesības lietot Zemesgabalu, ir VZD ZRN Jelgavas biroja 2006.gada 22.maija lēmums Nr.305/1.22.2 „Par atteikumu iegūt zemi īpašumā", ar kuru pieteicējam atteikts izpirkt Zemesgabalu (lietas 19.lp.), kā arī citu personu īpašuma tiesību uz Zemesgabalu nostiprināšana zemesgrāmatā.

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējs vismaz šobrīd no 2006.gada 13.novembra (iesnieguma par atlīdzinājumu iesniegšanas Padomē) nevēlas lietot Zemesgabalu, jo nav cēlis īpašuma prasību un nepārsūdz zemesgrāmatu nodaļas lēmumu attiecībā uz Zemesgabalu civilprocesuālā kārtībā, kā arī nav izmantojis APL 145.panta otrās daļas 2.punktā paredzētās tiesības grozīt pieteikuma priekšmetu un nepārsūdz nelabvēlīgo VZD administratīvo aktu, ar kuru noraidītas pieteicēja tiesības lietot Zemesgabalu.
[14] Izskatot pieteicēja prasījumus pret Padomi, tiesai jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu izdošanu.

Judikatūrā atzīts (arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 2.novembra spriedumā lietā SKA-415/2006), ka nelabvēlīgais administratīvais akts, ar kuru iestāde atteikusi apmierināt pieteicēja prasījumu, šādā gadījumā ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī nelabvēlīgā administratīvā akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Šāda nostādne izriet no apstākļa, ka atteikuma izdot labvēlīgu aktu, kas ir negatīvs administratīvais akts, atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt. Tādu dod vienīgi labvēlīga akta izdošana. Gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, iepriekš izdotais atteikums automātiski zaudē spēku. Tādējādi atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu atcelšana, vienlaikus neuzliekot pienākumu izdot labvēlīgu administratīvu aktu, ir bezjēdzīga, jo tā nerada tiesiskas sekas. Līdz ar to atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu tiesiskums pārbaudāms, skatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, nevis vērtējams kā patstāvīgs prasījums par administratīvā akta atcelšanu.

[15] Pirmkārt tiesa izskata, vai pieteicējam ir tiesības uz administratīvā procesa uzsākšanu no jauna un Lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Pēc tiesas ieskata, šajā lietā sakarā ar to, ka Zemesgabala īpašniece reģistrēta trešā persona, kura Zemesgabalu tālāk atsavinājusi citai personai, lietā ir mainījušies faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot, Lēmuma izdošanas brīdī iestāde varētu Lēmumu neizdot, un Lēmuma palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

Tātad atbildētājam pēc pieteicēja 2006.gada 13.novembra iesnieguma (lietas 14.-17.lp.) bija jāizvērtē, vai nepastāv APL 85.panta otrās daļas 4.punktā paredzētie priekšnosacījumi adresātam labvēlīga administratīvā akta – Lēmuma – atcelšanai. Atbilstoši APL 85.panta trešajai daļai, ja administratīvo aktu atceļ saskaņā ar šā panta otrās daļas 3. vai 4.punktu, attiecīgā publisko tiesību juridiskā persona saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu („Atlīdzinājums") atlīdzina adresātam zaudējumus un personisko kaitējumu, kas tam radies sakarā ar administratīvā akta atcelšanu.

Līdz ar to tiesa konstatē, ka Padomei būtu pienākums izskatīt nepieciešamību atcelt Lēmumu, tomēr pieteicējs šādu prasījumu ne Padomei, ne tiesai nav izteicis. Ievērojot prasījuma robežas (APL 249.pants), tiesai nav tiesību pēc savas iniciatīvas izskatīt iespēju atcelt Lēmumu, jo īpaši tāpēc, ka pieteicējs var izmantot arī savas tiesības celt īpašuma prasību par Zemesgabalu un pārsūdzēt zemesgrāmatu nodaļas lēmumu attiecībā uz Zemesgabalu civilprocesa kārtībā.

APL neparedz iespēju uzsākt no jauna administratīvo procesu lietā un atzīt par spēkā neesošu administratīvo aktu, kurš kļuvis neapstrīdams. Lietā arī nav neviena no APL 74.panta priekšnosacījumiem administratīvā akta spēkā neesamībai, tāpēc pieteikums ir noraidāms daļā par administratīvā procesa lietā uzsākšanu no jauna un Lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu.

[16] Tāpēc tālāk tiesa pāriet pie otra prasījuma (arī saistībā ar APL 85.panta trešo daļu Lēmuma atcelšanas gadījumā) – vai Padomei ir pienākums izdot administratīvo aktu un atlīdzināt pieteicējam zaudējumus - maksājumus par Zemesgabalu dārzkopības sabiedrībai „Ziedonis"; neiegūto peļņu, ja pieteicējs pats būtu varējis pārdot Zemesgabalu - 10000 Ls; morālo kaitējumu, par to, ka pieteicējam lietojumā piešķirtajā Zemesgabalā saimnieko citi, un pieteicēja ieguldītais darbs ir lieks, kā arī Padomes pārkāpumus attiecībā uz pieteicēja

tiesību aizsardzību - 3000 Ls.

[17] Tiesa konstatē, ka prasījums par atlīdzinājumu piedzīšanu par zaudējumiem, kas pieteicējam nodarīti līdz 2004.gada 1.februārim, nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2007.gada 18.septembra spriedumā lietā Nr. A42263904, SKA-362/2007, 11.punktā norādīja, ka „personas iesniegums par zaudējumu, kas nodarīti pirms 2004.gada 1.februāra, atlīdzināšanu iestādē un secīgi arī tiesā nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā. [...] ņemot vērā Administratīvā procesa likuma spēkā stāšanās likuma 7.pantu, atzīstams, ka arī šobrīd personai, ja tā vēlas saņemt atlīdzinājumu par zaudējumiem, kas tai nodarīti [...] pirms 2004.gada 1.februāra, ir tiesības vērsties ar prasības pieteikumu vispārējās jurisdikcijas tiesā, kurai ir pakļauti šādi strīdi *(sk. Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 17.augusta sprieduma lietā SKA-492/2007 8.punktu)"*.

Līdz ar to tiesa konstatē, ka pamatojoties uz APL 282.panta 1.punktu, tiesvedība ir izbeidzama pieteicēja prasījuma daļā par atlīdzinājuma piedzīšanu no Padomes par zaudējumiem, kas pieteicējam nodarīti ar maksājumiem par Zemesgabalu līdz 2004.gada 1.februārim (kvītis Nr. 197 (12.06.2001.); Nr.262 (10.07.2001.); Nr.330 (09.10.2001.); Nr.23 (12.02.2002.); Nr.288 (20.08.2002.); Nr.289 (20.08.2002.).

[18] Tālāk tiesa pārbauda, vai Padomei ir pienākums atlīdzināt pieteicējam maksājumus ar kvītīm Nr.335 (26.10.2004.); Nr.336 (26.10.2004.); Nr.337 (26.10.2004.); neiegūto peļņu un morālo kaitējumu.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 5.panta pirmā daļa paredz, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu ir cietušajam, proti, privātpersonai, kas ir prettiesiska administratīvā akta adresāts vai trešā persona APL izpratnē, kā arī privātpersonai, pret kuru ir tieši vērsta vai kuru tieši skar iestādes prettiesiska faktiskā rīcība, bet 6.pants - tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība - objektīvā saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām.

Tiesa secina, ka lietā nav konstatējams neviens Padomes prettiesisks administratīvs akts vai prettiesiska faktiskā rīcība, kuras sekas varētu būt pieteicējam nodarītais kaitējums.

Attiecībā uz pieteicēja maksājumiem par zemes lietošanu, tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka līdz 2006.gadam pieteicējs tiesiski lietojis Zemesgabalu, līdz ar to maksājumi ar kvītīm Nr.335 (26.10.2004.) par 2002.gadu; Nr.336 (26.10.2004.) par 2003.gadu un Nr.337 (26.10.2004.) (lietas 21.lp.) ietilpst ar likumu pamatotajos maksājumos par Zemesgabalu (t.sk. likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta paredzētais nekustamā īpašuma nodoklis, ko maksā personas, kuru īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir nekustamais īpašums).

Attiecībā uz pieteicēja neiegūto peļņu, ja pats pieteicējs būtu varējis pārdot Zemesgabalu un morālo kaitējumu par to, ka pieteicēja Zemesgabalā ieguldītais darbs ir lieks, tiesa konstatē, ka Lēmumā nav paredzēta Padomes apņemšanās nodrošināt, lai tieši pieteicējs varētu pārdot Zemesgabalu, vai to, ka pieteicējam piešķirtajā Zemesgabalā nesaimniekos citi.

[19] Tiesa konstatē, ka starp Padomes Lēmumiem vai rīcību ar Zemesgabalu un pieteicēja zaudējumiem un kaitējumu nepastāv tieša cēloņsakarība - 2000.gada 27.decembrī ar Padomes lēmumu (lietas 67.lp.) trešajai personai Zemesgabala lietošanas tiesības anulētas un Zemesgabals ieskaitīts brīvajā valstij piekrītošajā zemē, bet ar Lēmumu (lietas 18.lp.)

Zemesgabals piešķirts pastāvīgā lietošanā pieteicējam.

Lai gan Padomes 2000.gada 27.decembra lēmuma (lietas 47., 67.lp.) tekstā ir neprecīzi norādīts, ka trešajai personai Zemesgabals tiek „atsavināts", tomēr no šo abu lēmumu virsrakstiem un jēgas var izsecināt, ka Zemesgabala lietošanas tiesības trešajai personai tika izbeigtas, bet Zemesgabals piešķirts lietošanā pieteicējam.

Tiesa konstatē, ka atbilstoši VZD paskaidrojumiem (lietas 67. un 68.lp.) Padome VZD bija nosūtījusi un VZD rīcībā bija gan 2000.gada 27.decembra lēmums (sēdes protokols Nr.12, 6§) 6.9. „Dārzkopības sabiedrība „Ziedonis" - par zemes lietošanas tiesību anulēšanu *A.A.*", gan Padomes 2001.gada 24.janvāra Lēmums par Zemesgabala piešķiršanu pastāvīgā lietošanā pieteicējam.

Līdz ar to tiesa secina, ka Līvbērzes pagasta pašvaldība no savas puses nav izdevusi nekādu prettiesisku administratīvu aktu vai prettiesisku faktisko rīcību, un nav pamats atlīdzinājuma piešķiršanai no Līvbērzes pagasta pašvaldības kā publisko tiesību juridiskās personas par pieteicējam nodarītajiem zaudējumiem un personisko kaitējumu arī iespējamā Lēmuma atcelšanas gadījumā atbilstoši APL 85.panta trešajai daļai.

[20] Ja pieteicējs veicis neuzdoto lietvedību Zemesgabalā, tas var prasīt atlīdzinājumu no Zemesgabala īpašniekiem (gadījumā, ja pieteicējs pats nevēlas strīdēties par savām īpašuma tiesībām uz Zemesgabalu, kas jau tika apskatīts iepriekš).

[21] Bez tam, pieteicēja maksājumus par Zemesgabalu (lietas 21.-22.lp.), kurus pieteicējs lūdz atlīdzināt Padomei, pieteicējs maksājis uzņēmumam - LLU dārzkopības sabiedrībai „Ziedonis", un atbildētājam nav pienākums atlīdzināt pieteicējam maksājumus, ko pieteicējs maksājis dārzkopības sabiedrībai „Ziedonis".

[22] Ņemot vērā iepriekš minēto, pieteikums ir nepamatots un noraidāms daļā, kurā skatāms administratīvā procesa kārtībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251.panta sesto daļu, 282.panta 1.punktu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *J.G.* pieteikumu par Līvbērzes pagasta padomes 2007.gada 14.jūnija lēmuma Nr.1-18/585 atcelšanu un Līvbērzes pagasta padomes 2001.gada 24.janvāra lēmuma Nr.1 atzīšanu par spēkā neesošu un daļā par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu par laika posmu no 2004.gada 1.februāra.

Izbeigt tiesvedību administratīvajā lietā pēc *J.G.* pieteikuma daļā par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu par laika posmu līdz 2004.gada 1.februārim.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2008.gada 7.jūlijā.

Tiesnesis (paraksts) M.Mednis
NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnesis M.Mednis
Rīgā, 2008.gada 7.jūlijā.